

Kungälv kommun

kommun@kungalv.se

Beslut för grundskola

efter prioriterad tillsyn i Olseröds skola
i Kungälv kommun

Tillsyn i Olseröds skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kungälv kommun under vårterminen 2015. Olseröds skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 4 och 17-18, februari 2015. Kompletterande intervjuer hölls via telefon den 6 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Eftersom skolenheten fick sin nuvarande organisation först läsåret 2014/15 finns det begränsat med officiell statistik att tillgå. Det framgår av statistiken att samtliga elever i årskurs 3 nådde kravnivån vid de nationella ämnesproven i ämnet svenska läsåret 2013/14, samt att 91 procent av eleverna nådde kravnivån i ämnet matematik. Enligt rektors skriftliga redogörelse till Skolinspektionen bedömdes att samtliga elever i årskurs 3 nått de nationella målen/kunskapskraven i respektive ämne vid höstterminens slut 2014. Vidare framgår av rektors redogörelse att 77 procent av eleverna i årskurs 6 nått kunskapskraven för minst betyget E i ämnet svenska, höstterminen 2014. Motsvarande siffra för ämnena engelska och matematik var 81 procent. I resterande ämnen varierade andelen elever som bedömts nå kunskapskraven mellan 90 och 100 procent, enligt rektorn.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-06-29
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-06-29
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-06-29

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att det vid Olseröds skola saknas en gemensam utgångspunkt och tydliga rutiner kring en rad centrala områden i elevernas utbildning. Exempelvis finns det stora skillnader mellan lärarna beträffande hur mycket hänsyn de tar till elevernas individuella behov och förutsättningar. Detta leder till att eleverna inte alltid får en undervisning som uppfyller författningarnas krav på anpassning för den enskilde eleven. Likaså visar tillsynen att alla lärare inte ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

För att säkerställa att alla elever får en likvärdig utbildning av god kvalitet behöver rektorn, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten. En viktig del i detta arbete är att rektor tar ansvar för skolans resultat och

Beslut

2015-04-01
4 (19)

Dnr 43 - 2014:8046

bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet ska bedrivas i samverkan med personal och elever och ta sin utgångspunkt i en analys av nuläget, i syfte att identifiera verksamhetens utvecklingsbehov. Rektor ska fatta beslut om och säkerställa att nödvändiga förbättringsåtgärder vidtas.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast den 29 juni 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Lärarna ska i undervisningen ta hänsyn till varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Lärarna ska ge eleverna ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

Motivering till bedömning av brist

Hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Vidare framgår av skollagen att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

I läroplanen står det att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Läraren ska enligt läroplanen ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Elever uppger vid intervju att de ofta har samma uppgifter som alla ska arbeta med, att de ibland får jobba vidare med något annat när de är klara, men att de också ibland får sitta och vänta på att de andra eleverna ska bli klara. Vidare uppger elever vid intervju att de i exempelvis matematik har extrauppgifter men att de i engelskan mest jobbar i sin bok med samma uppgift och de vet inte vad de ska göra när de är klara. Några elever uppger att de i vissa ämnen gör samma sak varje gång och att alla får samma läxa trots att de är olika duktiga i ämnet. Vid elevintervju framkommer också att det finns elever som tycker att skolarbetet är lätt, men att det när de väl behöver hjälp kan vara svårt att få det eftersom läraren då är upptagen med andra.

Lärare uppger vid intervju att de använder exempelvis individuell respons på elevernas arbete som ett sätt att individanpassa i klassrummet. Vidare uppger lärare att det är svårt att hinna göra flera planeringar än själva grundplaneringen runt en lektion så att det ska passa alla elever men att "man stöttar där det behöver stöttas". Någon lärare säger att "extra material och

steget vidare har jag inne i huvudet" och "man gör så mycket hela tiden som man inte sätter ord på men som finns med i tänket".

Representanter för elevhälsan uppger vid intervju att det förs specialpedagogiska diskussioner om hur lärarna i undervisningen kan möta alla elever, men att det är en process att hjälpa och stötta de olika pedagogerna och att en del lärare behöver tänka annorlunda kring hur man bemöter eleverna. Rektor uppger vid intervju att det är stora skillnader hos pedagogerna beträffande deras förmåga att göra detta och att det finns lärare som skulle kunna behöva individanpassa bättre.

Av Skolinspektionens utredning framgår att inte alla lärare i undervisningen utgår från den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Utredningen visar att det finns skillnader mellan lärarna i hur mycket hänsyn de tar till elevernas individuella behov och förutsättningar och att det leder till att eleverna inte alltid får en undervisning som uppfyller författningarnas krav på anpassning för den enskilde eleven samt att de inte ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Exempelvis finns det elever som uppger att de ibland får sitta och vänta när de är klara med sina uppgifter och elever som upplever att skolarbetet är lätt i vissa ämnen och att det kan vara svårt att få hjälp med nya uppgifter.

Reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Vid intervjuer uppger elever att de kan få välja vad de ska göra på elevens val, efter att läraren gett dem några alternativ att välja bland. Vidare säger elever att de kan få välja vad de vill göra om de är klara med en uppgift och att det då står skrivet på tavlan vad de kan välja bland. Elever uppger vid intervju att de inte brukar vara med och planera undervisningen tillsammans med lärarna. Vid intervju med lärare ges som exempel på inflytande att eleverna vid ett grupparbete fick bestämma hur de skulle redovisa. Vid intervjun med lärarna framkommer det även att lärarna inte vet hur deras kollegor arbetar med

elevinflytande och att det vid skolan inte finns någon gemensam plan för, eller diskussion kring hur, arbetet med elevinflytande kan bedrivas. Lärare uppger vidare vid intervju att eleverna inte brukar vara med redan i planeringsstadiet, det framkommer att någon lärare provat detta men att resultatet inte blev så bra eftersom eleverna ville göra saker som de inte klarar av.

Vid intervju uppger rektor att elevinflytandet är rätt lågt vid skolan. Rektor säger att eleverna inte får så mycket utrymme att påverka när de får en uppgift, utan det är lärarna som bestämmer och styr. Vidare säger rektor att det finns någon/några lärare som arbetar på ett sätt som gör att eleverna får ett visst inflytande. Rektor uppger också att skolan inte haft elevinflytande som ett fokusområde.

I dokumentet "Systematiskt kvalitetsarbete", som enligt rektor är det dokument som visar skolans pågående kvalitetsarbete, finns bland annat rubriken "Elevernas ansvar och inflytande". Dokumentstudier visar att elevrådets arbete berörs under denna rubrik, dock finns inget att läsa om hur skolan arbetar för att eleverna ska få ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Utredningen visar att eleverna inte har inflytande över undervisningens innehåll, och att det finns lärare vid skolan som inte gör eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen. Såväl elever som lärare uppger för Skolinspektionen att lärarna exempelvis inte involverar eleverna i planeringen av undervisningen, därtill uppger rektorn att eleverna inte får så stor möjlighet att påverka undervisningens innehåll.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv kommun verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

För eleverna i grundskolan ska det enligt skollagen finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges t.ex. följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Vid intervju säger flera elever att de inte känner till om skolan har en kurator. Någon elev säger att det finns en person man kan gå till och prata och att läraren på utvecklingssamtalet kan fråga om man behöver gå till kuratorn.

I intervju uppger representanter för elevhälsan att de inte hunnit vara så delaktiga i arbetet med att skapa en trivsamt atmosfär vid skolan, eftersom det varit mycket arbete kring att skapa en organisation för elevhälsans arbete. Vidare uppger representanter för elevhälsan att skolkuratorn är involverad i några grupp- och individärenden. Lärare uppger vid intervju att skolkuratorn inte är en del av det förebyggande och främjande arbetet utan enbart kommer vid akuta behov.

I intervju säger rektor att kurator sitter med på elevhälsoteamets möten en gång i månaden. Enligt rektor diskuterar man då vissa individer, vad skolan gjort och hur de ska gå vidare. Vidare säger rektor att kurator har arbetat med individer, men att rektor inte använt kurator i exempelvis det förebyggande arbetet vid skolan. Inför tillsynen har rektor fyllt i formuläret "Frågor till rektor om verksamheten". Där beskriver rektor bland annat hur eleverna ges tillgång till elevhälsa och att eleverna kallas till elevhälsan vid behov.

Av Skolinspektionens utredning framgår att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det visar sig i att kuratorn främst hanterar uppkomna situationer kopplat till enskilda individer. Som ovan angetts föreskriver skollagen att elever ska ha tillgång till en samlad elevhälsa och att denna ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Även om kuratorn på Olseröds skola vid vissa tillfällen deltar i elevhälsans möten visar tillsynen att kuratorn mestadels hanterar uppkomna situationer avseende enskilda elever. Tillsynen visar således att elevhälsans samtliga kompetenser inte samlas för att utifrån sina respektive professioner ta ställning till vilka insatser som behövs i fråga om hälsofrämjande och förebyggande arbete på Olseröds skola.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälvskommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälvskommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som

framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska följa upp och dokumentera skolenhetens resultat, bland annat kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 i samtliga ämnen där det finns kunskapskrav samt resultaten av trygghet och studiero för eleverna.

Rektorn ska se till att personalen ges tillgång till och medverkar i en analys av resultaten samt att åtgärder till följd av analysen beslutas och att de beslutade åtgärderna dokumenteras.

Rektorn ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras

under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Skollagen anger också att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat.

Vid intervju uppger lärare att elevernas kunskapsresultat inte diskuteras och analyseras på skolenhetsnivå. Enligt lärarna pågår en satsning på läsning som har med elevernas resultat att göra. Vidare framkommer vid intervjun att de lärare som arbetar tillsammans ibland på eget initiativ diskuterar vilket resultat arbetet med trygghet och studiero ger och att exempelvis möjligheten att gå lärarlyftet är satsningar som gagnar eleverna.

Rektor uppger vid intervju att de undervisande lärarna vet vilka resultat deras elever har i de olika ämnena, men att de inte på skolenhetsnivå har pratat om skolans kunskapsresultat som helhet. Vidare säger rektor att det görs analyser av de nationella ämnesproven, dock framkommer av intervju med rektor att det mest handlar om att man känner till vilken elev som lyckats eller inte lyckats. Enligt rektor har varje lärare i uppdrag att göra en analys av sin egen undervisning som rektor tar del av. Detta arbete är enligt rektor inte dokumenterat i någon större utsträckning men det som finns, samt vilka utvecklingsområden skolan har, uppger rektor återfinns i det dokument om systematiskt kvalitetsarbete som skolan upprättat, "Systematiskt kvalitetsarbete". Vidare uppger rektor vid intervju att tanken har varit att skolenheten ska analysera alla undervisningssituationer tillsammans med lärarna men att tiden inte räckt till. Enligt rektor finns det ett årshjul kopplat till skolans värdegrundsarbete som omfattar bland annat enkäter, utvärdering av arbetet och analys under höstlovet, samt nya mål för vårterminen.

Lärare uppger vid intervju att de inte känner till hur kollegorna arbetar med exempelvis elevinflytande och att de får ta eget initiativ till att samverka med varandra. Enligt rektor saknas det en gemensam utgångspunkt för bland annat dessa frågor vid skolan. Rektor säger vid intervju att rektor och personalen träffas på arbetsplatsträffar och konferenser, men att det är alltför sällan och att uppstartsdagar vid terminsstart ägnas åt att prata riktlinjer för arbetet. Rektor uppger att det innan omorganisationen hade påbörjats ett kvalitetsarbete som bygger på ett enkelt system med plan för arbetet på hösten och sedan en

avstämning under våren, dock säger rektor att många bitar nu har tappats bort och inte hinns med.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn inte i tillräcklig utsträckning, tillsammans med personalen, följer upp, dvs samlar in och sammanställer, och dokumenterar skolenhetens resultat, till exempel kunskapskraven i årskurs 3 och 6 i samtliga ämnen där det finns kunskapskrav samt resultaten av trygghet och studiero för eleverna. Detta medför att rektorn inte heller utifrån en analys av vad som framkommer i uppföljningen beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumenterar de beslutade åtgärderna. Inte heller planerar rektorn för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa samt dokumenterar desamma.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälvskommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälvskommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist/brister, men avstår med stöd av 26 kap. 12 § skollagen (2010:800) från att ingripa.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Elever uppger vid intervju att de har en lärare som inte förklarar för dem om de frågar eller om de säger att de inte förstår. Som exempel nämner eleverna att "han säger bara läs texten, men det är ju den man inte förstår". Ett annat exempel enligt eleverna är att de frågade läraren hur ordet diskussion stavas och fick då svaret "som det stavas".

Skolinspektionen har vid en av sina lektionsobservationer sett exempel på en lektion där eleverna inte ges ett aktivt lärarstöd. Lärarens undervisning tog inte hänsyn till att eleverna befinner sig på olika nivåer då alla elever arbetade med samma sak. Ett fåtal av eleverna var aktiva under lektionen och övriga elever saknade det lärarstöd de har rätt till. Vid intervju efter lektionen uppger undervisande lärare att denne inte vet vilka elever i klassen som har åtgärdsprogram eller behov av extra anpassningar.

I intervju uppger rektor att hon fått signaler kring brister i en lärares arbete. Rektor uppger att en kollega till läraren talat med läraren om detta, dock har rektor själv inte tagit en diskussion kring lärarens undervisning utan mer uppmanat läraren att ta hjälp av kollegorna. Enligt rektor saknar läraren vissa ämneskunskaper och i viss mån även förmåga att känna av eleverna och vara lyhörd. Rektor säger vid intervju att hon inte har gjort något åt detta och

bedömt att läraren måste ges en chans att förbättra sig. En kort tid efter tillsynsbesöket uppger rektor vid kontakt med Skolinspektionen att läraren inte längre är ansvarig för undervisningen, utan är med som extralärare vid lektionerna.

Av Skolinspektionens utredning framgår att alla lärare på Olseröds skola inte ger eleverna ett aktivt lärarstöd under lektionerna. Skolinspektionen vill påpeka att det är viktigt att lärarna ger tydliga beskrivningar, förklaringar, instruktioner och har en dialog med eleverna för att fånga upp deras frågor och öva deras förmåga att tänka kritiskt, självständigt formulera ståndpunkter och lösa problem. Det finns exempel på lärare vid Olseröds skola som inte leder och styr lärprocesser när det förekommer gemensamma genomgångar och när eleverna arbetar enskilt. Således uppfyller inte verksamheten författningarnas krav inom detta område.

Motivering till avstående från ingripande

Då rektor redovisat åtgärder som vidtagits för att under pågående tillsyn rätta till den brist Skolinspektionen konstaterat bedömer Skolinspektionen att Kungälv's kommun åtgärdat denna brist och fullgjort sina skyldigheter. Därmed avstår Skolinspektionen från ingripande.

Övriga arbetsområden

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska

insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-04-01
17 (19)

Dnr 43 - 2014:8046

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Mats Aronsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Olseröds skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens

arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Olseröds skola

Vid Olseröds skola finns 134 elever fördelade på årskurserna 3-6. Skolan är belägen i de norra delarna av Kungälv, cirka två kilometer från centrum. Inför läsåret 2014/15 gjordes en omorganisation av skolenheterna Klöverberbackens skola och Olseröds skola som innebar att årskurserna 3-6 placerades vid Olseröds skola. Skolenheten leds av en rektor som varit ansvarig för Olseröds skola sedan 2013 och som även ansvarar för Klöverbackens skola.